

NORGES HØYESTERETT

Den 8. juli 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Bårdsen og Bergsjø i

HR-2014-01435-U, (sak nr. 2014/1129), straffesak, anke over dom:

A (advokat Brynjar N. Meling)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

D O M :

- (1) Anken gjelder lagmannsrettens dom i sak om voldtekt etter straffeloven § 192 første ledd bokstav b.
- (2) Jæren tingrett avsa 21. oktober 2013 dom med slik domsslutning:

"A, født 00.00.1976, frifinnes."
- (3) Frifinnelsen omfattet også sivile krav.
- (4) Etter anke fra påtalemyndigheten avsa Gulating lagmannsrett dom 16. mai 2014 med slik domsslutning:
 - "1. A, født 00.00.1976, dømmes for én overtredelse av strl § 192 første ledd bokstav b til fengsel i 1 -ett- år. Straffeloven § 64 er gitt anvendelse. Varetekt kommer til fradrag med 6 -seks- dager.
 2. A, født 00.00.1976, dømmes til å betale oppreisningserstatning til B med kr 150 000,- kroneretthundreogfemtitalusen-. Oppfylingsfristen er 2 -to- uker fra dommen er forkynt.
 3. A, født 00.00.1976, dømmes til å betale erstatning for lidt inntektstap til B med kr 250 000,- kronertohundreogfemtitalusen-. Oppfylingsfristen er 2 -to- uker fra dommen er forkynt.

4. **A, født 00.00.1976, frifinnes fra krav om å betale erstatning for fremtidig inntektstap for 2014.**
5. **A, født 00.00.1976, dømmes til å betale erstatning for påløpte utgifter til B, med kr 11 096,- kroner ellevetusenognittiseks. Oppfylingsfristen er 2 -to- uker fra dommen er forkynt."**

(5) A har anket over rettsanvendelsen og saksbehandlingen, og begjært ny behandling av de sivile kravene. Han har i korte trekk anført:

(6) Lagmannsretten har ikke anvendt prinsippet om at all rimelig tvil skal komme tiltalte til gode riktig ved ikke å sette lagrettens kjennelse til side etter straffeprosessloven § 376 c. Bevisbedømmelsen er helt uforklart. Ankende part ble frifunnet av tingretten, også for de sivile kravene. I saken står påstand mot påstand, uten vitner eller tekniske bevis som kan bekrefte fornærmedes versjon av hendelsesforløpet. Det foreligger også saksbehandlingsfeil ved at avgjørende deler av rettsbelæringen ikke ble protokollert. Det er også en saksbehandlingsfeil at problemstillingen med hensyn til om gjerningspersonen kan ha trodd at det forelå samtykke, ikke er berørt av retten, aktor eller forsvarer. Det er nedlagt slik påstand:

"Prinsipalt: A frifinnes.

Subsidiært: Gulating lagmannsretts dom av 16.05.2014 i sak nr. 13-185457AST-GULA/AVD1 oppheves."

(7) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle, og i korte trekk anført:

(8) Beviskravet er riktig forstått og anvendt, og lagmannsrettens dom etterlater ikke noe uforklart ved bevisbedømmelsen. Manglende protokollasjon av rettsbelæringen utgjør i seg selv ingen saksbehandlingsfeil, og det er ikke holdepunkter for at den er beheftet med feil.

(9) *Høyesteretts ankeutvalg* minner om at lagmannsretten – de tre juridiske dommerne – ville hatt *plikt* til å sette den fellende kjennelsen til side dersom de ikke var enige med lagretten i at As straffeskyld var bevist utover enhver rimelig tvil, jf. straffeprosessloven § 376 c og Rt. 2009 side 750 avsnitt 66. Høyesterett kan ikke overprøve lagrettens eller fagdommernes bevisbedømmelse under skyldspørsmålet, jf. straffeprosessloven § 306 andre ledd. Men det må fremgå at det strafferettslige beviskravet er forstått riktig. Straffeprosessloven § 40 femte ledd, som stiller krav om at retten ved fellende dom skal angi hovedpunktene i sin bevisvurdering, gjelder dessuten analogisk for lagmannsrettens bevisvurdering under reaksjonsspørsmålet, jf. Rt. 2009 side 750 avsnitt 76. Hvis lagmannsrettens dom – i første rekke ut fra premissene for straffutmålingen – etterlater sentrale punkter i bevisbedømmelsen som uforklart, må dommen derfor oppheves, jf. den oppsummering av rettstilstanden som gis i Rt. 2011 side 172 avsnitt 29.

(10) Tingretten hadde i sin dom gitt en utførlig redegjørelse for bevisbedømmelsen. Retten drøftet blant annet inngående ulike elementer ved fornærmedes forklaring, og flertallet konkluderte med at denne av konkrete årsaker ikke kunne legges til grunn – heller ikke ved avgjørelsen av de sivile krav.

(11) Lagmannsrettens dom inneholder ingen begrunnelse for bevisvurderingen, slik straffeprosessloven § 40 femte ledd anviser. Ut fra de beviser som ble ført, antas imidlertid domfellelsen i lagmannsretten i all hovedsak å måtte bygge nettopp på fornærmedes

forklaring. Særlig på bakgrunn av tingrettens utførlig begrunnede frifinnelse hadde lagmannsretten her en klar oppfordring til, i straffutmålingspremissene, å forklare hvorfor lagmannsretten så annerledes på fornærmedes forklaring enn tingretten. Når det ikke er redegjort for dette sentrale – "springende" – punkt i lagmannsrettens bevisvurdering, finner ankeutvalget det klart at lagmannsrettens dom må oppheves, se straffeprosessloven § 343 første ledd, jf. § 345 andre ledd, jf. § 323 tredje ledd bokstav a. Opphevelsen må også omfatte ankeforhandlingen, jf. § 347 første ledd.

(12) Dommen er enstemmig.

SLUTNING:

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: